RAADSVOORSTEL

Raadsnummer:	**2026-057**	Zaaknummer:	**1735879**
Onderwerp:	**Actualisatie Landschapsontwikkelingsplan (LOP)**		
Korte samenvatting:	Het landschapsontwikkelingsplan heeft tijdens de actualisatie een upgrade gekregen zodat het beter inspeelt op toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en een praktische handreiking blijft voor inwoners. De focus ligt daarbij op de structuur en de leesbaarheid van het document. Op deze manier leveren we een belangrijke bijdragen aan het versterken en herkenbaarder maken van de verschillende landschappen in de gemeente Nijkerk.		

Datum B&W:	15 september 2026	Portefeuillehouder:	Wethouder Audrey Rohen

Voorstel

1. Kennis te nemen van de beantwoording van de inspraakreacties en de voorgestelde wijzigingen in het Landschapsontwikkelingsplan Gemeente Nijkerk 2026, zoals opgenomen in bijlage 1.
2. Het "Landschapsontwikkelingsplan gemeente Nijkerk 2026" vast te stellen.

Inleiding

Op 31 januari 2019 heeft u het huidige landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Nijkerk vastgesteld. Dit plan vormt de basis voor het behouden en versterken van onze lokale landschappen en speelt een kaderstellende rol bij het beoordelen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Daarnaast functioneert het LOP als een praktisch instrument, met ontwerprichtlijnen en voorbeelden van landschappelijke inpassing voor initiatiefnemers. Het LOP heeft betrekking op het hele buitengebied. Voor de stedelijke kernen Nijkerk, Nijkerkerkveen en Hoevelaken geldt het Groenbeleidsplan. Het LOP vormt samen met het Beeldkwaliteitsplan buitengebied en het Groenbeleidsplan een drieluik om het groene kapitaal in Gemeente Nijkerk te beschermen. Daarnaast is het landschap, en daarmee het LOP een belangrijke bouwsteen van de Omgevingsvisie van Nijkerk. Vanwege de vernieuwde kaderstellende en inspirerende rol van het LOP, is er na vijf jaar een beleidsevaluatie uitgevoerd (december 2023 t/m april 2024). De verbeterpunten uit deze evaluatie zijn verwerkt in de actualisatie van het LOP.

Op 27 juni 2024 heeft u het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG) van Regio Foodvalley vastgesteld. Samen met de Omgevingsvisie en de Regionale Menukaart Foodvalley vormt het RPLG het beleidskader voor ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het LOP biedt daarbij concrete handvatten om systeemherstel en verbetering van de landschappelijke kwaliteit op lokaal niveau te stimuleren. Daarnaast is het LOP een belangrijk instrument dat kan worden ingezet binnen gebiedsgerichte samenwerkingen zoals Aanpak Veluwe. Het LOP ondersteunt deze processen door inzichtelijk te maken waar de landschappelijke kansen liggen en richting te geven aan landschapsinrichting en biodiversiteitherstel. Het LOP is daarmee een praktische en ruimtelijke handreiking op lokaal niveau.

Beoogd effect (doelstelling)

De gemeente Nijkerk heeft een grote variatie aan landschappen en natuur, die onder druk staan door stedelijke groei, verlies van landschapselementen en klimaatverandering. Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) helpt om deze waardevolle landschapsdiversiteit te behouden en te versterken en tegelijkertijd ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken (wonen, landbouw en recreatie). Het plan bevat zowel een visie om het landschap te versterken, als ontwerprichtlijnen en praktische handvatten om landschapsinclusief te ontwikkelen. Zo ondersteunt het LOP inwoners, ondernemers en de gemeente zelf bij ruimtelijke ontwikkelingen die bijdragen aan een sterker, herkenbaarder en toekomstbestendig landschap. Daarmee leveren we ook een concrete bijdragen aan landelijke opgaven zoals biodiversiteitsherstel, groen-blauwe dooradering en basiskwaliteit natuur.

Argumenten

1.1 De inspraakreacties geven aanleiding om het concept-LOP aan te passen

De binnengekomen inspraakreacties zijn inhoudelijk beoordeeld en hebben aanleiding gegeven om verschillende onderdelen in het LOP aan te passen. Met deze wijzigingen sluit het LOP beter aan bij de kenmerken en kwaliteiten van de lokale landschappen en erven in het buitengebied van de gemeente Nijkerk. De resultaten van de beoordeling en beantwoording van de inspraakreacties zijn opgenomen in bijlage 1.

1.2 Beantwoording van de inspraakreacties is een belangrijk onderdeel van participatie

Een zorgvuldige beantwoording van de binnengekomen reacties maakt inzichtelijk welke inhoudelijke afwegingen zijn gemaakt en welke reacties hebben geleid tot wijzigingen van het concept-LOP. Daarmee wordt voor betrokkenen en belangenpartijen duidelijk hoe hun inbreng is meegewogen. Dit draagt bij aan een open en transparant participatietraject en versterkt het vertrouwen in de totstandkoming van het LOP. Daarnaast wordt op deze wijze verantwoording afgelegd over de manier waarop met de ingediende reacties is omgegaan.

2.1 Het vormt een stevig landschappelijk kader voor toekomstige ruimtelijke keuzes en plannen.

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) geeft een helder en samenhangend landschappelijk kader voor toekomstige ruimtelijke keuzes en planvorming. Voor de gemeente zelf fungeert het als een duidelijke leidraad bij planontwikkeling. Het maakt inzichtelijk welk beoordelingskader wij hanteren bij nieuwe initiatieven. Hiermee vergroot het LOP de voorspelbaarheid van onze besluitvorming en zorgt het voor consistente toepassing van landschappelijke doelstellingen.

2.2 Blijft een praktisch handvat voor inwoners onder de omgevingswet.

Met de recente aanpassingen blijft het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) een praktisch instrument voor inwoners en initiatiefnemers. Het helpt hen om al in een vroeg stadium hun plannen zorgvuldig landschappelijk in te passen (uitnodigingsplanologie). De vernieuwde ontwerprichtlijnen, kaarten en de gereedschapskist versterken het LOP als hulpmiddel. Hierdoor kunnen initiatiefnemers hun ruimtelijke plannen beter afstemmen op de kenmerken en kwaliteiten van het omliggende landschap, wat zowel de kwaliteit van initiatieven als het proces richting vergunningverlening verbetert.

2.3 De leesbaarheid van het document is verbeterd.

Door de structuur van het document aan te passen en vaktermen waar mogelijk te vermijden, is het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) herschreven in begrijpelijke en toegankelijke taal. Hierdoor is het document duidelijker voor zowel inwoners als professionele initiatiefnemers.

2.4 Het is tot stand gekomen met input van belanghebbende organisaties en inwoners.

Tijdens de actualisatie van het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) heeft een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden. Daarbij hebben verschillende belangenorganisaties, grondeigenaren en andere betrokken partijen meegedacht en input geleverd. Deze inbreng heeft geleid tot een kwalitatief sterker en breed gedragen plan, waarin verschillende belangen zorgvuldig zijn afgewogen.

2.5 Het is een belangrijk instrument voor het behalen van doelen uit het RPLG en Aanpak Veluwe.

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) biedt niet alleen praktische handvatten voor de landschappelijke inrichting van erven, maar vormt ook een belangrijk afwegingskader bij ruimtelijke ontwikkelingen en kan ingezet worden bij gebiedsprocessen. Het plan geeft richting aan natuur- en landschapsherstel en draagt daarmee bij aan het behalen van de opgaven en doelstellingen uit het Regionaal Programma Landelijk Gebied (RPLG) en de Aanpak Veluwe.

Kanttekeningen en alternatieven

Alternatieven:

2.1 Alternatief scenario: geen verbeteringen doorvoeren

Een alternatief was om het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) ongewijzigd te laten en geen verbeteringen door te voeren. Dit zou echter betekenen dat het document minder goed aansluit op recente ontwikkelingen zoals de landbouwtransitie en energietransitie. Daarnaast zou het een erg inhoudelijk en minder goed leesbaar document zijn gebleven.

2.2 Gedeeltelijke verankering van het LOP in het omgevingsplan

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) wordt niet integraal opgenomen in het omgevingsplan, maar fungeert als beleidsmatig kwaliteitskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. De in het LOP beschreven landschappelijke waarden sluiten aan bij bestaande regels in het omgevingsplan en bieden initiatiefnemers richting bij de uitwerking van hun plannen. Hierdoor draagt het LOP bij aan het behoud en de versterking van de landschappelijke kwaliteit, terwijl ruimte blijft bestaan voor maatwerk en gebiedsgerichte oplossingen.

Het LOP is daarmee primair een afwegingskader dat richting geeft aan ruimtelijke ontwikkelingen door middel van ontwerpprincipes en kwaliteitsambities die aansluiten bij de verschillende landschapstypen binnen de gemeente. Van initiatiefnemers wordt verwacht dat zij bij nieuwe ontwikkelingen rekening houden met de streefdoelen en ontwerprichtlijnen uit het LOP. Afwijking van deze richtlijnen is mogelijk, mits in een inpassingsplan of ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een gelijkwaardige of betere wijze bijdraagt aan de landschappelijke kwaliteit.

Financiën

De actualisatie van het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) was begroot op €30.000,-. Door de grote opkomst bij de informatiebijeenkomst zijn de participatiekosten hoger uitgevallen dan voorzien. De totale kosten bedragen €34.111. Voor de ontwikkeling van het communicatiemiddel was €10.000,- begroot en de totale kosten waren €7.730. Deze kosten zijn gedekt binnen het bestaande budget voor natuurbescherming (uitvoering LOP).

Communicatie en Participatie

Participatie

Voor de actualisatie van het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) is gekozen voor een laag tot middel participatieniveau. In oktober en november 2025 zijn drie groepsgesprekken gevoerd met belangrijke belangenpartijen zoals LTO Geldersevallei, Boerennatuur Veluwe, Stichting Slichtenhorst, Stichting Natuur- & Milieuzorg Noord-West Veluwe, Gelderse Milieufederatie, en IVN Nijkerk, waarin zij zijn geïnformeerd over de actualisatie en de voorgenomen verbeterpunten. Zij konden direct inhoudelijk input konden geven. De aandachtspunten uit deze bijeenkomsten zijn vastgelegd en gedeeld.

In januari 2026 is een bijeenkomst georganiseerd voor inwoners en ondernemers uit het buitengebied. De reacties, vragen en suggesties over de ontwerprichtlijnen en de leesbaarheid van het LOP zijn verzameld in een verslag dat met de deelnemers is gedeeld. Een deel van de ontvangen reacties is verwerkt in het concept-LOP. Belangenpartijen kregen daarnaast nog de gelegenheid om schriftelijk te reageren op het concept LOP. Al deze reacties zijn opgenomen in het participatieverslag (zie bijlage). De participatie heeft geleid tot aanpassingen in onder meer de kaartmaterialen, ontwerprichtlijnen en beplantingslijsten.

Aansluitend is de formele inspraakprocedure gevolgd. Het ontwerp LOP is zes weken ter inzage gelegd, waarbij inwoners en belanghebbenden een inspraakreactie konden indienen. Alle reacties zijn samengevat, beoordeeld en beantwoord. Er is een afzonderlijk document opgesteld waarin wordt toegelicht hoe de inspraakreacties zijn meegenomen in het LOP (zie bijlage).

Communicatie
Om initiatiefnemers beter mee te nemen in het ontwerpproces voor ontwikkelingen in het buitengebied, wordt de pagina op de gemeentelijke website over het LOP aangepast. Deze webpagina biedt inzicht in de landschappelijke kenmerken en uitgangspunten per gebied. Het doel is dat deze webpagina inwoners ondersteunt bij het vormgeven van plannen waarbij het landschap vertrekpunt is.

Daarnaast is er een inspirerende kaart ontwikkeld die kan worden meegegeven tijdens planologische gesprekken. Dit fysieke communicatiemiddel biedt handvatten en voorbeelden en heeft als doel initiatiefnemers te stimuleren om landschapskwaliteit integraal mee te nemen in hun plannen. Na de vaststelling van het landschapsontwikkelingsplan zullen deze communicatiemiddelen van het LOP online gaan.

Planning en vervolg
Na vaststelling van het LOP worden de eerder uitgevoerde projecten met subsidie uit de provinciale landschapsregeling geëvalueerd. Daarna wordt gekeken welke projecten en opgaven een plek krijgen in een nieuw (uitvoerings)programma landschap en biodiversiteit. Hierbij zullen regionale plannen zoals het RPLG van Regio Foodvalley en aanpak Veluwe worden meegenomen. De eerste stap is om een plan van aanpak te schrijven dat door het college zal worden vastgesteld. U zal hierover op de hoogte gehouden worden via een raadsinformatiebrief.

Bijlagen
Bijlage 1 Nota beantwoording inspraakreacties en wijzigingen LOP
Bijlage 2 Landschapsontwikkelingsplan Gemeente Nijkerk 2026
Bijlage 3 Participatieverslag actualisatie landschapsontwikkelingsplan

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,	de burgemeester,
de heer drs. J.G. de Jager	mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek

RAADSBESLUIT

Nummer: 2026-057

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 15 september 2026;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de beantwoording van de inspraakreacties en de voorgestelde wijzigingen in het Landschapsontwikkelingsplan Gemeente Nijkerk 2026, zoals opgenomen in bijlage 1.
2. Het "Landschapsontwikkelingsplan gemeente Nijkerk 2026" vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk d.d. 29 oktober 2026,

de griffier, de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek